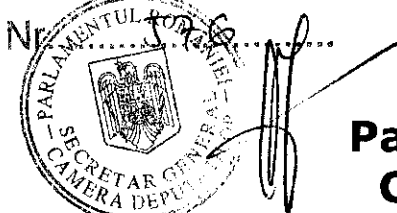

APROBAT

În ședința Biroului permanent al
Camerei Deputaților

din data de 12.05.2010

Parlamentul României
Camera Deputaților

B.P. Nr. 576 din 7.05.2010

**Parlamentul României
Camera Deputaților**

Direcția pentru cooperare parlamentară internațională multilaterală

București, 7 mai 2010

Nr. 55a/840

INFORMARE

**privind vizita în România a domnului Christos Pourgourides,
Președintele Comisiei pentru probleme juridice și drepturile omului a
Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE), raportor APCE
privind implementarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului
(4 - 6 mai 2010)**

În perioada 4-6 mai 2010 a avut loc vizita în România a domnului Christos Pourgourides, Președintele Comisiei pentru probleme juridice și drepturile omului a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE), raportor APCE privind implementarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului.

Pe parcursul vizitei oaspetele a fost însoțit de domnul deputat Tudor Panțîru, Președintele Subcomisiei pentru monitorizarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului din Camera Deputaților, membru supleant al Delegației Parlamentului României la APCE.

În programul vizitei au fost cuprinse întreveneri cu Președintele Delegației Parlamentului României la APCE, domnul Cezar Preda, cu președinții comisiilor juridice din cele două Camere ale Parlamentului, cu Președinta Consiliului Superior al Magistraturii, doamna Florica Bejinaru, cu Agentul guvernamental al României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, domnul Răzvan Horațiu Radu, cu reprezentanți ai conducerii Ministerului Justiției, Înaltei Curți de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Serviciului Român de Informații și Ministerului Administrației și Internelor.

Cu ocazia întrevenerii cu domnul deputat Cezar Preda, Președintele Delegației Parlamentului României la APCE, oaspetele a fost asigurat că pachetul de legi privind securitatea națională va fi finalizat până anul viitor și că va fi avută în vedere toată problematica legată de respectarea drepturilor omului. Legat de numărul mare de dosare aflate pe rol la CEDO și în special față de cele privind reconstituirea dreptului de proprietate, domnul Președinte Cezar Preda a apreciat că, în cazul în care România ar trebui să plătească toate

compensațiile și penalizările la nivelul pieței, nu ar fi suficiente nici trei bugete ale SUA, și că, din această perspectivă, situația ar putea fi considerată o problemă de securitate națională.

În discuția cu Președintele Comisiei pentru drepturile omului, culte și minorități din Senat, domnul senator **Gyorgy Frunda**, a fost examinată problematica aplicațiilor cetățenilor români la CEDO, care vizează în principal dreptul de proprietate, durata proceselor, neimplementarea deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului și condițiile de detenție.

În opinia domnului senator **Gyorgy Frunda** legislația reprezintă cea mai importantă problemă, pentru că deși este guvernată de principiul „restitutio in integrum”, conține și dispoziții contradictorii. Domnia sa a remarcat faptul că problema restituirii proprietăților sau a compensării nu va putea fi rezolvată într-un timp rezonabil, în formula legislativă actuală, fiind necesar ca fie Guvernul, fie parlamentarii să stabilească un plafon al plăților. Domnul deputat **Tudor Panțiru** a adăugat că legea necesită o schimbare radicală, soluția actuală a plății în întregime a valorii unui imobil putând fi înlocuită cu o soluție asemănătoare celei aplicate în Polonia, care plătește 20% din valoarea proprietății pe piață.

În privința duratei proceselor, domnul senator Gyorgy Frunda a apreciat că prevederile noilor coduri civil și penal vor contribui semnificativ la limitarea perioadei de judecată, dar că, din păcate, aplicarea codurilor de procedură nu se va putea face în viitorul apropiat, acestea necesitând trei-patru ani pentru implementare.

În acest context, domnul deputat Tudor Panțiru a amintit că există un proiect de lege al Ministerului Justiției pentru compensarea întârzierilor cu procesele, proiect ce urmează să fie adoptat de Parlament înainte de intrarea în vigoare a codurilor.

Raportorul APCE a apreciat că este nevoie să fie adoptate, cât mai urgent, măsuri la nivel național, astfel încât cetățenii să își găsească dreptatea în țară. „Dacă sistemul judiciar este de încredere și rezonabil din punct de vedere al timpului, cazurile la Curtea Europeană a Drepturilor Omului vor fi doar cu titlu de excepție. Mandatul meu este de a aduce la cunoștință parlamentarilor această problemă și de a solicita parlamentelor implicarea lor în soluționarea ei. Există probleme cu executarea hotărârilor CEDO, există probleme cu executarea hotărârilor instanțelor naționale, de aceea este necesară o monitorizare substanțială și stabilirea unei practici unitare și coerente în domeniu.”

La întrevederea cu membrii Comisiei juridice, de disciplină și imunități au participat domnul deputat **Daniel Buda**, președintele comisiei, domniile deputați: **Bogdan Ciucă** și **Florin Iordache**, vicepreședinți ai comisiei, **Gabriel Andronache** și **Timiș Ioan**, secretari ai comisiei, **Tudor Panțiru**, Președintele Subcomisiei pentru monitorizarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, **Cornel Știrbeț**, **Eugen Nicolicea** și **Cionca Arghir Iustin-Marinel**, precum și doamna deputată **Carmen Axenie**.

Președintele Comisiei juridice, de disciplină și imunități, domnul deputat **Daniel Buda**, a subliniat rolul important al Subcomisiei pentru monitorizarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului și contribuția acesteia la dezbaterile proiectelor de legi, astfel încât să nu se intre în contradicție cu deciziile Curții de la Strasbourg.

Domnul deputat Tudor Pantîru a subliniat că înființarea Subcomisiei pentru monitorizarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului reprezintă o dovadă a preocupărilor Comisiei juridice, de disciplină și imunități față de hotărârile Curții de la Strasbourg și a explicat faptul că s-a reușit implementarea unui mecanism prin care Agentul guvernamental la CEDO informează sistematic Subcomisia cu privire la toate hotărârile CEDO ce presupun măsuri imediate. Domnia sa a menționat că Subcomisia asigură constant și informarea Biroului permanent al Camerei Deputaților în legătură cu implementarea deciziilor date de Curtea de la Strasbourg, acesta putând chiar hotărî, dacă este necesar, organizarea unei dezbateri în plen. Mai mult, Subcomisia verifică și dacă Guvernul se informează în mod corespunzător cu privire la hotărârile Curții și la ce decizii trebuie să adopte, inclusiv la nivel legislativ.

Față de cauzele referitoare la dreptul de proprietate, mai mulți membri ai Comisiei juridice, de disciplină și imunități au remarcat că, deși materia a fost reglementată încă din 1990, aceasta a fost deseori amendată, chiar în 2009 adoptându-se o lege privind restituirea imobilelor din regimul comunist, dar ale cărei norme de aplicare, în schimb, nu au fost definitivare până în prezent.

Față de numărul mare de cazuri de la Curtea de la Strasbourg, unii membri ai comisiei remarcă faptul că există două cauze majore: una care ține de lipsa conformității legislației interne cu prevederile privind drepturile omului și alta care ține de aplicarea greșită a legii de către judecători.

În discuțiile purtate în cadrul întrevederii cu membrii Comisiei juridice, de disciplină și imunități, raportorul APCE a subliniat faptul că rolul parlamentelor naționale în monitorizarea implementării deciziilor CEDO și a executării hotărârilor este crucial, exprimându-și, în acest context, încântarea față de inițiativa de înființare a Subcomisiei pentru monitorizarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului. Totodată, raportorul APCE a propus ca monitorizarea implementării deciziilor Curții de la Strasbourg și punerea în executare a hotărârilor instanțelor naționale să se realizeze anual și să se încheie cu elaborarea unui raport al celor două comisii juridice din Camerele Parlamentului, care să fie dezbătut și aprobat în ședință de plen reunit al Parlamentului. „În acest fel cei responsabili pentru deficiențe vor simți presiunea exercitată asupra lor și a eventualelor sancțiuni și vor încerca să elimine deficiențele.”

Raportorul APCE a amintit faptul că tuturor parlamentelor naționale din statele membre ale Consiliului Europei li s-a cerut examinarea legilor naționale, astfel încât să fie compatibile cu legislația europeană în materia drepturilor omului și a remarcat că rămâne un număr mare de cereri la CEDO, urmare a unei legislații care nu este compatibilă cu prevederile referitoare la drepturile omului.

Raportorul APCE a subliniat că prin armonizarea legislației cu prevederile Convenției Europene a Drepturilor Omului și deciziile Curții de la Strasbourg se poate ajunge la un nivel semnificativ redus al plângerilor la CEDO, apreciind, totodată, că Parlamentul poate lua măsurile necesare și în sensul informării cetățenilor asupra faptului că CEDO nu reprezintă un al patrulea nivel de apel, ci că examinează situațiile în care există o încălcare a drepturilor omului.

Domnul Christos Pourgourides a mai subliniat că lipsa de încredere a cetățenilor în sistemul judecătoresc, pe care aceștia îl consideră corupt, reprezintă cauza principală a numărului mare de plângeri înaintate la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, deși aceste plângeri în majoritate lor nu au de-a face cu încălcări ale respectării drepturilor omului. Domnia sa a insistat asupra necesității asigurării unei totale independențe a judecătorului. „Dacă judecătorul a comis o eroare de interpretare el nu trebuie să plătească dauna respectivă, întrucât există și alte căi de atac, instanțe superioare care pot corecta decizia respectivă. În schimb, judecătorii sunt răspunzători în situația în care hotărârile pronunțate sunt rezultatele unor acte de corupție sau a incompetenței.”

La întrevvedere de la Înalta Curte de Casație și Justiție au participat doamnele **Rodica Aida Popa**, judecătoare – secția penală, doamna **Cristina Tarcea**, judecătoare – secția civilă și proprietate intelectuală și doamna **Maura Olaru**, judecătoare – secția comercială.

În timpul discuțiilor s-a subliniat faptul că **Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului face parte din dreptul intern și că multe dintre deciziile instanțelor din România reflectă practica Curții de la Strasbourg, nenumărate prevederi legislative fiind adaptate pentru a corespunde prevederilor Convenției europene a drepturilor omului.** Mai mult, accesul judecătorilor la informațiile privind Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu mai reprezintă o problemă în România, această materie studiindu-se sistematic în facultate și în cadrul cursurilor Institutului Național de Magistratură.

Sub aspectul informării cu privire la hotărârile Curții de la Strasbourg, s-a subliniat că judecătorii de la Înalta Curte de Casație și Justiție intră în contact cu hotărârile Curții de la Strasbourg cu ajutorul sistemului informatic, care le permite atât examinarea online a hotărârilor, cât și anticiparea acestora pe baza accesului la comunicatele de presă ale Curții Europene a Drepturilor Omului, prin dialogul cu Agentul României la CEDO, etc. Conform legislației interne sarcina traducerii hotărârilor revine Agentului guvernamental al României la CEDO. Din cauza procesului îndelungat al traducerilor, publicarea în Monitorul Oficial se face cu întârziere, de aceea Înalta Curte de Casație și Justiție suplinește acest aspect prin postarea pe site-ul instituției a unor variante neoficiale de traduceri ale hotărârilor.

În privința întârzierilor soluționării cauzelor, au fost enumerate ca principale cauze:

- existența unui număr foarte mare de dosare la ședințele Înaltei Curți de Casație și Justiție, care s-a confruntat și cu 126 dosare/zi și care a ajuns în prezent, în medie, la un număr de 50-60 de dosare/zi;
- **lipsa unui cadru legislativ stabil. În prezent atât executivul cât și legislativul au inițiativă legislativă, modificând extrem de des cadrul legal;**
- **nevoia de timp pentru a unifica practica judiciară și pentru a se cunoaște ce a vrut să spună legiuitorul;**
- **reforme noi, odată cu fiecare schimbare de guvern, care împiedică continuitate în sistemul judiciar;**
- posibilitatea utilizării recursului, care deși e o cale extraordinară de atac dă posibilitatea instanței de apel să examineze fondul și să trimită din nou dosarul la tribunal sau la Curtea de Apel.

Raportorul APCE a subliniat că este nevoie să se recâștige încrederea cetățeanului în sistemul judiciar, iar acest fapt nu se poate face decât prin accelerarea timpului de rezolvare a cauzei și prin toleranță zero față de corupție. Judecătorii trebuie să răspundă pentru hotărârile luate urmare a unor fapte de corupție, sau a unei evidente incompetențe.

Raportorul APCE a insistat asupra faptului că puterea judecătorească trebui să rămână independentă total, fără influențe de la nivel politic.

Oaspetele a fost primit la Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), de doamna judecătoare **Florica Bejinaru**, Președinta CSM. La întrevvedere au mai participat domnul judecător **Dan Lupașcu**, Președinte al Comisiei juridice din cadrul CSM, doamna judecătoare **Raluca Gâlea**, Directoarea Direcției afaceri europene, și doamna **Carmen Bălan**, directoarea Direcției resurse umane din cadrul CSM.

Doamna Președintă **Florica Bejinaru** a menționat că, în prezent, România a atins un nivel satisfăcător al implementării jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, jurisprudența CEDO fiind des invocată în hotărârile instanțelor din România și a subliniat că s-au realizat progrese substanțiale sub aspectul informării judecătorilor cu privire la sentințele CEDO.

Președinta CSM a apreciat că aproximativ 90% din cazurile de condamnare la CEDO se datorează cadrului legislativ necorespunzător și că mai puțin de 10% se datorează sistemului judiciar.

Președinta CSM a precizat că s-au luat mai multe măsuri în scopul asigurării unei durate rezonabile a proceselor, o analiză recentă demonstrând că doar 10-15% din cazuri ar depăși această durată, cauzele fiind atât obiective (neefectuarea expertizei de către experți, procedura de citare), cât și subiective (necunoașterea în detaliu a dosarului).

Dintre măsurile luate pentru creșterea încrederii cetățenilor în sistemul judiciar, Președinta CSM a menționat inițiativa creării unui tabel în care sunt enumerate cazurile de întârziere și publicarea acestuia în instanțe, pentru ca judecătorii să fie astfel responsabilizați în respectarea unei durate rezonabile a proceselor; constituirea unei comisii speciale a CSM pentru unificarea practicii.

Cu privire la disciplinarea în cazurile de corupție sau incompetența judecătorilor, doamna Președintă Florica Bejinaru a prezentat competențele CSM, precizând că **CSM se poate sesiza din oficiu în cazul abaterilor disciplinare și că, în cazul declanșării urmăririi penale, poate emite un aviz favorabil pentru admiterea percheziției domiciliare, arestării, etc., fără însă a fi abilitat să dispună aceste măsuri.** Cu privire la presupuse fapte de corupție, CSM a dat aviz pentru arestarea preventivă a patru judecători, iar în materie disciplinară au fost aplicate mai mult de zece măsuri disciplinare, de la cea mai blândă: avertismentul, până la excluderea din magistratură.

Cu privire la evaluarea profesională a judecătorilor, Președinta CSM a menționat că la fiecare trei ani judecătorii sunt supuși unei evaluări în urma căreia primesc calificative, de la nesatisfăcător, satisfăcător la bine și foarte bine, remarcând că cei care obțin calificativul nesatisfăcător sunt obligați să urmeze un curs special al Institutului Superior al Magistraturii. **Președinta CSM a precizat că politica de calificare ar trebui să fie mai strictă, nici un judecător neprimind anul trecut calificativul „nesatisfăcător” și a motivat această situație prin faptul că judecătorii care obțin calificative sub „foarte bine” nu pot candida la un concurs pentru promovare.**

Raportorul APCE, domnul Christos Pourgourides și-a exprimat surprinderea față de numărul mult prea mic de judecători excluși din magistratură și a subliniat că lipsa încrederii cetățenilor în sistemul de judiciar din România este factorul determinant al numărului mare de plângeri depuse la CEDO.

Raportorul APCE a adresat conducerii CSM invitația de a organiza în viitorul apropiat o ședință în care să fie identificate modalitățile de sporire a încrederii cetățenilor în sistemul judiciar și în care să fie stabilite câteva ținte, iar la interval de un an să fie evaluate măsurile adoptate în sensul creșterii încrederii populației, precum și nivelul încrederii populației.

Oaspetele a fost primit la Comisia juridică, de numiri, disciplina, imunitati și validări din Senat, de președintele comisiei, domnul senator **Toni Greblă.**

Domnul Președinte **Toni Greblă** a remarcat că există o tendință de modificare constantă a legislației, inclusiv a celei privind restituirea proprietății, exprimându-și dezacordul desele amendării.

Domnia sa a apreciat că dreptul parlamentarilor la inițiativă legislativă este uneori exercitat excesiv, fapt care afectează calitatea textelor legislative și produce o supraîncărcare a activității comisiilor juridice din Parlament.

Sub aspectul calității actelor normative a fost amintit și faptul că la nivelul fiecărui minister există câte un Departament de afaceri europene, care are competențe legislative sub aspectul armonizării legislației naționale cu cea europeană, sau al avizării, și care întâmpină dificultăți în traducerea corectă a directivelor și rezoluțiilor ce trebuie transpuse în legislația românească.

subliniat că este foarte importantă unificarea practicii judiciare, proces care a început destul de recent și a subliniat în acest sens rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Raportorul APCE a remarcat faptul că politicienii nu trebuie să își închipuie că știu tot în materie de legiferare, atâta timp cât în țările cu o democrație funcțională și consacrată marile universități de științe juridice pregătesc specialiști în tehnică legislativă. Domnia sa a subliniat că elaborarea actului normativ trebuie să rămână în sarcina experților în tehnică legislativă, politicienii având sarcina de a stabili obiectivele politice. De asemenea, aspectele legate de armonizarea reglementărilor cu legislația comunitară, evaluarea potențialelor implicații economico-financiare ale unui proiect de lege trebuie să rămână în sarcina funcționarilor specializați. În cazul în care inițiativele legislative pot avea implicații economico-financiare, ele trebui să fie transmise spre avizare, înainte de a fi dezbătute în Parlament, Ministerului Finanțelor.

Raportorul APCE a reiterat propunerea elaborării, dezbaterii și adoptării în plenul reunit a unui raport anual al celor două comisii juridice ale Parlamentului cu privire la implementarea deciziilor CEDO și ale hotărârilor instanțelor naționale, precum și cu privire la evaluarea reformei sistemului judiciar.

Atât cu ocazia întrevederii cu doamna Alina Mihaela Bica, secretar de stat în cadrul Ministerului Justiției, cât și cu domnul Mihai Capră, secretar de stat în cadrul Ministerului Administrației și Internelor, raportorul APCE a adresat îndemnul de a se avea în vedere îmbunătățirea condițiilor de detenție, din punctul de vedere al dotărilor și spațiilor, atât în ceea ce privește centrele de detenție din administrarea Ministerului Justiției, cât și a celulelor din secțiile de poliție. Raportorul APCE a recunoscut, totodată, progresele înregistrate în privința îmbunătățirii tratamentului administrat deținuților.

Față de măsura arestării preventive, raportorul APCE a atras atenția asupra duratei acesteia, care nu ar trebui să depășească 24 ore, decât în situații excepționale cum ar fi riscul neprezentării suspectului în instanță, sau al distrugerii probelor de către acesta, etc.

Raportorul APCE a apreciat deschiderea autorităților române, inclusiv a conducerii SRI, în abordarea problematicii și disponibilitatea de a acționa în sensul normelor europene de respectare a drepturilor omului, dar a subliniat nevoia accelerării demersurilor în sensul creșterii încrederii cetățenilor în justiția românească.

Director,
Nadia Ionescu

